

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ТАВРІЙСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ АГРОТЕХНОЛОГІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ ДМИТРА МОТОРНОГО**

**Навчально-науковий інститут загальноуніверситетської підготовки
Кафедра суспільно-гуманітарних наук**

**СИЛАБУС
з навчальної дисципліни
«Українська мова за професійним спрямуванням»
(<http://op.tsatu.edu.ua/course/view.php?id=543>)**

Викладач (і) д. філол. н, проф. Шарова Тетяна Михайлівна
<http://www.tsatu.edu.ua/shn/people/sharova-tetjana-myhajlivna/>

Кількість кредитів 4
Загальна кількість годин 120

Загальний опис навчальної дисципліни

Анотація курсу. Курс «Українська мова (за професійним спрямуванням)» входить до циклу загальної підготовки, викладається на першому (бакалаврському) рівні вищої освіти.

Курс спрямовано на формування у майбутніх фахівців загальних компетентностей, зокрема soft skills, пов'язаних із професійною комунікацією. Під час вивчення курсу «Українська мова (за професійним спрямуванням)» здобувачі вищої освіти зможуть поглиблюють свої знання норм сучасної української мови як засобу професійного спілкування, засвоюють основи культури української мови, мовний етикет і стиль спілкування, вивчать термінологію свого фаху. Здобувачі матимуть можливість дізнатись про спілкування як інструмент професійної діяльності, вивчать особливості риторики і мистецтво презентації, культуру усного фахового спілкування, форми колективного обговорення професійних проблем, ознайомляться із правилами складання й оформлення документації різного спрямування, опановують науковий стиль як складник фахової діяльності.

На практичних заняттях у формі виконання письмових та усних вправ, опитування, доповідей, презентацій, інтерактивного спілкування, дискусій тощо закріплюються знання, отримані на лекціях та під час виконання самостійної роботи, удосконалюються комунікативні компетенції щодо побудови повідомлень з дотриманням мовних норм, мовного етикету і стилю спілкування.

Викладання здійснюється українською мовою.

Метою курсу є продовження формування національно-мовної особистості, поглиблення знань про державні документи і стандарти, що регулюють мовні аспекти професійної діяльності; норми сучасної української мови; особливості й різновиди усної і писемної комунікації у професійній сфері; розвиток комунікативних навичок майбутніх спеціалістів; підвищення та вдосконалення культури мовлення.

Завдання вивчення дисципліни:

- засвоєння ключових понять з курсу;
- усвідомлення значимості державної мови у професійному спілкуванні;
- оволодіння культурою усного й писемного мовлення за фахом;
- опанування норм укладання документів відповідно до фаху;
- освоєння сфери наукового спілкування за фахом.

Результати навчання (компетентності)

Компетентності, які здобувач вищої освіти набуває в результаті вивчення дисципліни

Спеціальність	Загальні компетентності (ЗК)	Спеціальні (фахові) компетентності (ФК)	Результати навчання (РН)
072 Фінанси, банківська справа та страхування	ЗК05. Навички використання інформаційних та комунікаційних технологій.	—	РН05. Володіти методичним інструментарієм діагностики стану фінансових систем (державні фінанси, у т.ч. бюджетна та податкова системи, фінанси системи господарювання, фінанси домогосподарств, фінансові ринки, банківська система та страхування); РН06. Застосовувати відповідні економіко-математичні методи та моделі для вирішення фінансових задач; РН12. Використовувати професійну аргументацію для донесення інформації, ідей, проблем та способів їх вирішення до фахівців і нефахівців у фінансовій сфері діяльності; РН26. Готувати презентаційні матеріали за результатами аналітичних досліджень, а також розробленими проектами.

Орієнтовний перелік тем лекцій

1. Сучасна українська мова як засіб професійного спілкування.
2. Основи культури української мови.
3. Мовний етикет і стиль спілкування.
4. Термінологія у професійному спілкуванні.
5. Спілкування як інструмент професійної діяльності.
6. Риторика і мистецтво презентації.
7. Культура усного фахового спілкування.
8. Форми колективного обговорення професійних проблем.
9. Ділові папери як засіб писемної професійної комунікації.
10. Обліково-фінансові та розпорядчі документи.
11. Наукова комунікація як складник фахової діяльності.

Орієнтовний перелік тем практичних занять

1. Мовні норми.
2. Мовний етикет і стиль спілкування.
3. Термінологія у професійному спілкуванні.
4. Спілкування як інструмент професійної діяльності.
5. Публічний виступ та його особливості.
6. Бесіда.

7. Форми колективного обговорення професійних проблем.
8. Документація з кадрово-контрактних питань.
9. Довідково-інформаційні документи.
10. Наукова комунікація як складник фахової діяльності.

Політика курсу

- ✓ Відвідування занять є обов'язковим компонентом оцінювання. За пропуски занять без поважної причини здобувач вищої освіти буде неатестований з цієї дисципліни. Усі пропущені заняття мають бути відпрацьовані під час консультацій або на Освітньому порталі університету.
- ✓ Через об'єктивні причини (наприклад, карантин, хвороба, участь у конференції, науковому проєкті, міжнародному стажуванні) навчання може відбуватись в online-формі на Освітньому порталі ТДАТУ з використанням системи Moodle або за посередництва інших інформаційно-комунікаційних платформ чи технологій за погодженням із викладачем курсу.
- ✓ Списування під час виконання контрольних заходів, диференційованого заліку та екзамену заборонені, зокрема із використанням мобільних гаджетів, комунікаційних засобів тощо.
- ✓ Презентації та виступи мають бути авторськими (оригінальними).
- ✓ Здобувач вищої освіти повинен дотримуватись академічної етики: виявляти дисциплінованість, вихованість, доброзичливість, чесність, відповідальність, дбайливо ставитись до обладнання та книжкового фонду ТДАТУ, виконувати графік освітнього процесу.

Рекомендована література

Базова література

1. Авраменко О.О., Яковенко Л.В., Шийка В.Я. Ділове спілкування: навчальний посібник / за наук. ред. О.О. Авраменко. Івано-Франківськ : ЛілеяНВ, 2015. 160 с. URL : <http://umo.edu.ua/images/content/depozitar/navichki pracevlasht/dilove spil kuv 1.pdf>
2. Гриценко Т. Б. Українська мова за професійним спрямуванням : навчальний посібник. Київ : Центр учбової літератури, 2010. 624 с. URL : <http://bit.ly/2kTBqnK>.
3. Гуць М. В., Олійник І. Г., Ющук І. П. Українська мова у професійному спілкуванні : навч. посіб. Київ : Міжнародна агенція "BeeZone", 2004. 336 с. URL : <http://bit.ly/2lUsf5O>
4. Жайворонок В.В., Бріцин В.М., Тараненко О.О. Українська мова в професійній діяльності : навчальний посібник для студ. вищ. навч. закладів. Київ : Вища школа, 2006. 431 с. URL : <http://bit.ly/2meFkb4>.
5. Культура фахового мовлення : навчальний посібник / за ред. Н.Д. Бабич. Чернівці : Книги-XXI, 2006. 496 с. URL : <http://194.44.152.155/elib/local/sk718399.pdf>.
6. Максименко В.Ф. Мова професійного спілкування. Харків: ТОРСІНГ-ПЛЮС, 2008. 512 с.
7. Мацько Л. І., Кравець Л. В. Культура української фахової мови : навчальний посібник. Київ : Академія, 2007. 360 с. URL : <http://194.44.152.155/elib/local/sk710976.pdf>.

8. Мацюк З., Станкевич Н. Українська мова професійного спілкування: навч. посібник. 2-ге вид. К. : Каравела, 2008. 352 с.
9. Українська мова (за професійним спрямуванням). За новою програмою: навч. посібник-практикум / Вознюк Г.Л., Булик-Верхола С.З., Васишин І.П. [та ін.]. Львів: Видавництво Львівської політехніки, 2020. 324 с.
10. Шевчук С.В., Клименко І.В. Українська мова за професійним спрямуванням: підручник. К. : Алерта, 2010. 696 с.
11. Шлеїна Л.І., Зімонова О.В. Українська мова (за професійним спрямуванням) для студентів технічних спеціальностей: навчальний посібник. Мелітополь: ФОП Однорог Т.В., 2019. 184 с.

Допоміжна література

1. Антисуржик. Вчимося ввічливо поводитись і правильно говорити : навчальний посібник / М. Білоус та ін.; за заг. ред. О.А. Сербенської. 2-ге вид., доп. і перероб. Львів : Видавництво Львівського університету ім. І. Франка, 2011. 257 с.
2. Афанасьєв І. Діловий етикет : Етика ділового спілкування. Київ : Альтерпрес, 2003 . 367 с.
3. Ботвина Н. В. Міжнародні культурні традиції : мова та етика ділової комунікації : навчальний посібник. Вид. 2-ге, доп. та перероблене. Київ : АртЕк, 2002. 208 с. URL : <http://194.44.152.155/elib/local/sk783019.pdf>.
4. Брус М. П. Українське ділове мовлення : навчальний посібник для студентів економічних спеціальностей. Третє доповнене видання. Івано-Франківськ : Тіповіт, 2014. 306 с. URL : <http://194.44.152.155/elib/local/1961.pdf>
5. Волкотруб Г. Й. Стилїстика ділової мови : навч. посібник. Міжрегіональна академія управління персоналом. Київ : МАУП, 2002. 208 с. URL : <https://subject.com.ua/pdf/351.pdf>.
6. Етика ділового спілкування / за ред. Т.Б. Гриценко, Т.Д. Іщенко, Т.Ф. Мельничук. Київ : Центр учбової літератури, 2007. 208 с. URL : <https://subject.com.ua/pdf/71.pdf>
7. Карнегі Д. Як здобувати друзів і впливати на людей у цифрову еру / пер. з англ. Я. Гордієнка. Київ : Країна Мрій, 2012. 255 с.
8. Максимець О.М., Адамович А.Є. Практикум з української мови (за професійним спрямуванням). Мелітополь: ФОП Однорог Т.В., 2019. 134 с.
9. Онуфрієнко Г. С. Науковий стиль української мови : навчальний посібник з алгоритмічними приписами. 2-ге вид. перероб. та доп. Київ : Центр учбової літератури, 2009. 392 с. URL : <http://uk.kubg.edu.ua/images/stories/Departaments/uk/PDF/ck-pravo/naykov-ctulykr-mova.pdf>
10. Погиба Л. Г. Практикум з української мови за професійним спрямуванням : навчальний посібник. Київ : Кондор-Видавництво, 2013. 296 с. URL : <http://194.44.152.155/elib/local/sk781149.pdf>

Словники

1. Дубічинський В. В., Кринець О. М., Чернявська С. М. Словник-мінімум термінів ділової української мови. Національний технічний ун-т “Харківський політехнічний ін.-т”. Харків : НТУ “ХПІ”, 2002. 60 с.
2. Зубков М.Г. Практичний словник синонімів української мови : близько 10 000 синонімічних рядів. Х. : Весна : Співак Т.К., 2010. 560 с.

3. Російсько-український словник-довідник “Порадник ділової людини” / уклад. О.М. Коренга та ін. Київ : Основи, 1995. 320 с.
4. Погрібний М.І. Словник наголосів української літературної мови: близько 52 000 слів / за ред. І.О. Варченка. Вид. 2-ге, випр. та допов. К. : Радянська школа, 1964. 640 с.
5. Словник-довідник з культури української мови / Д. Гринчишин [та ін.]. 3-тє вид., випр. К. : Знання, 2006. 368 с.
6. Сучасний тлумачний словник української мови : 50 000 слів / за заг. ред. В. Дубічинського. Харків : Школа, 2006. 832 с.
7. Словник труднощів української мови : близько 15 000 слів / за ред. С.Я. Єрмоленко. К. : Радянська школа, 1989. 336 с.
8. Словник іншомовних слів / ред. О.С. Мельничук. К. : Головна редакція української радянської енциклопедії, 1974. 775 с.
9. Словник української мови : [у 11-ти т.] / АН УРСР, Інститут мовознавства ім. О. О. Потебні; редкол.: І.К. Білодід [та ін.]. К. : Наукова думка, 1971–1980.

Інформаційні ресурси

- Навчально-інформаційний портал ТДАТУ – <http://nip.tsatu.edu.ua>
- Наукова бібліотека ТДАТУ – <http://www.nip.tsatu.edu.ua/biblioteka/>
- Сайт кафедри суспільно-гуманітарних наук – <http://www.tsatu.edu.ua/shn/>
- Сайт Національної бібліотеки України імені В.І. Вернадського – <http://www.nbuv.gov.ua>
- Українські словники on-line – <http://www.rozum.org.ua>
- Українські словники на лінгвістичному порталі mova.info – <http://www.mova.info>
- Українські словники на сайті Словопедія – <http://slovopedia.org.ua>

Гарант освітньої програми

(підпис)